

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה כב.

עין משפט
נר מצוה

קיד א מיי פ"ב מהל' קידוש החדש ה"ה:
קבו ב מיי פ"ב מהל' ערות הלכה ד סמג
לאין ריד טור ש"ע ח"מ
ס' לר טע"י י וטע"י טו:
קבו ג מיי ש פ"ט היא
טו"טע שס טע"י יט:
קיד ד מיי פ"ב מהל' גירושין הלכה מ ופ"ח
מהל' סוטה הל' טו סמג
טע"י טו טו"טע ח"ה"ע סימן
ז טע"י ג:
קיה ה מיי פ"ג מהל' קידוש החדש ה"ד:
ו י מיי שס הל' א טו:
א ז מיי ט הלכה ג:
ב ח מיי שס פ"ב ה"ב:

רבינו הנגאל

מתני' מעשה שעברו יותר מארבעים זוג כול'.
(ירושלמי) [ירושלמי] וכל המעבכ את הרבים מעשות מצוה [צריך] נדוי. [מתני'] אב ונבו שראו את החדש בו, עד ר' שמעון אומר אב ונבו וכל הקרובין כשירין לעדות החדש, ומאי טעמא דר' שמעון, דכתיב ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החדש הזה לכם ראש חדשים, כלומר עדות החדש תהא כשירה בכס, ואע"פ שאחם קרובין, ורבנן עדות זו מסורה לכם, וקיימא לן דכל הקרובין (ל) וכל הפסולין [פסולין] לעדות החדש. [מתני'] ואילו הן הפסולין המשחק בקוביא כול', וזו הכלל כל עדות שאין האשה כשרה לה אף אילו כולם אינן כשרין לה, וכיון שהאשה פסולה לעדות החדש, אף אילו הזכרין במשנתו וכיוצא בהן פסולין לעדות החדש, ורייקין מינה הא עדות שהאשה כשרה לה, כגון מיתת הבעל שאפילו הנשים כשרות, כדחנן באחרית יבמות הווחך להיות משאין עד מפי עד ומפי אשה כול', גם הפסולין הללו כשרין להעיד כי מת בעלה של זו, ותנש על פיהן, וא"י מנשה זאת אומרת, כלומ' נתברר לנו מדיוקא של משנה, כי גולן דרבנן כגון משחק בקוביא וכיוצא בהן שהן פסולין מדרבנן, כשרין להעיד כי מת בעלה של זו, דהא הנשים נאמנות בעדות זו, ואוקימנא בפרק דיני ממונות בשלה לר' מאיר דאמר עד זומם פסול לכל התורה, והלכתא כוותיה. [מתני'] מי שראה את החדש כול', לא מיתוקמא בזמן הזה אלא בניסן ותשרי בלבד.
הדרן עלך ארבעה ראשי שנים הן.
אם אין מכירין אותו משלחין עמו אחר להעיד כול'. אוקימנא מאי אחר דתני במתניתין, זוג אחר, להעיד על כל אחד ואחד.

מעשה ועברו יותר מארבעים זוג וכו': שופר. כך שמו: **מתני'** אב ונבו שראו את החדש כול' שאלם יפסל יכשל כפיו כשיצדקו כדלקמן (דף ק"ג): **גמ'** סהא כשרה כנס. ואע"פ שהיא אחים: **סאה מסורה לנס.** לחשובי הדור אני מוסר שיקבלו העדות ויקדשו החדש ולא להכשיר קרובים זאל: **היכי תניס.** מתניתין קמיה דרב מי המכשיר ומי הפוסל: **איפלא.** תנינא ר' יוסי אומר אב ונבו וכל הקרובים כשירין כר"ש מעשה בטוביה כול' אל' **משום היי.** דאפכת דר"ש לרבי יוסי לא אמר לך מידי כי אמרת הלכה כרבי (יוסי) דהיינו דר' (ש) (שמעון): **מתני' אלו הן הפסולין כול' קבוציא.** חתיכות של עכס שמשחקין בערבון ואמור רבנן אסמכתא לא קניא והכי הן גולטין מדרבנן דמדאורייתא (י) אינו קרוי גולן אלא החוטף מיד איש כדכתיב (שמואל ב ג) ויגול את החנית מיד הנזרין: **ומניו צביות.** לאו גולן דאורייתא הוא למפסליה משום אל תשת עד חמש (שמות כג) דהא מנפסיה יחיב ליה: **מפריחי יונים.** היינו נמי טעין קבוציא אי תקדמיה יוקן ליוני: **וסוחרי שביעית.** עושין סחורה צפירות שביעית דרמננא אמר (ויקרא ה) לאכלה ולא לסחורה (ע"ז ס"ג). ולפי שנעשה כל אלו לעצור על דת מחמת מנון חשדום להיות מעדים שקר ע"י מנון ושחד: **והעצדים.** פסולי דאורייתא הוא ק"ו מאשה כדלמחן **צב"ק** (דף פת). **גמ'** הא אשה כשרה לה. כגון להעיד על מיתת אדם להשיא את אשתו ועל סוטה שנעמלת צממיה שלא תשתה: **נעדות אשה.** להמירה להנשא. ודוקא גולן דצביותא אכל גולן דאורייתא דחזין לעצור צפריסיה לא הכשירו חכמים לעדות אשה ואע"פ שהכשירו את העבד ואת האשה דפסולי דאורייתא: **מתני' מי שראה אס** החדש כול': **מריצין אסו.** אף בשבת: **ואס לוה לנס.** אס יש אורבים כדכך כמו ואתה גודה את נפשי (שמואל א ד) והציימוסים והחומים הם היו אורבים להם לעצבם כדי להטעות את חכמים:

מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיבכו ר"ע כו': תניא אמר רבי יהודה ח"ו שר"ע עיבכו אלא שזופר ראשה של גדר עיבכו ושלה רבן גמליאל והורידוהו מגדולתו: **מתני'** אב ונבו שראו את החדש ילכו לא שמצטרפין זה עם זה אלא שאם יפסל אחד מהן יצטרף השני עם אחר ר"ש אומר אב ונבו וכל הקרובין כשירין לעדות החדש א"ר יוסי ופסולין כבטוביה הרופא שראו את החדש בירושלים הוא ונבו ועבדו משוחרר וקבלו הכהנים אותו ואת בנו ופסלו את עבדו וכשבאו לפני בית דין קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את בנו: **גמ'** א"ר לוי מאי טעמא דר"ש דכתיב ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החדש הזה לכם עדות זו תהא כשרה בכס ורבנן עדות זו תהא מסורה לכם: **א"ר יוסי מעשה בטוביה הרופא כול':** אמר רב חנן בר רבא הלכתא כר"ש א"ל רב הונא לרב חנן בר רבא רבי יוסי ומעשה ואת אמרת הלכתא כר"ש אמר לו (ו) והא זמנין סגיאי אמרית קמיה דרב הלכתא כר"ש ולא אמר לי ולא מידי א"ל היכי תנית א"ל אפכא טובי בריה דמרי טובי אמר מר עוקבא אמר שמואל (ג) הלכתא כר"ש: **מתני'** אלו הן הפסולין המשחק בקוביא ומלוי ברבית ומפריחי יונים וסוחרי שביעית ויעבדים זה הכלל כל עדות שאין האשה כשירה לה אף הן אינן כשרין לה: **גמ'** הא אשה כשירה לה אף הן כשרין לה אמר רב (ז) אשי זאת אומרת (ג) גולן דדבריהם כשרין לעדות אשה: **מתני'** מי שראה את החדש ואינו יכול להלך מוליכים אותו על החמור אפי' במטה ואם צודה להם לוקחין בידן מקלות ואם היתה דרך רחוקה לוקחין בידם מזונות ישעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש שנאמר (אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדם):

הדרן עלך ארבעה ראשי שנים

אם אינן מכירין אותו משלחין עמו אחר להעיד בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם משקלקלו הבייתוסים התקינו שלא יהו מקבלין אלא מן המכירין: **גמ'** מאי אחר חד וחד

(א) צב"ק סה. ע"ש צפירות הכשרים, (ב) ס"ה אף, (ג) סנהדרין כד: סו: [עירובין פ"ג, ד] גמי הר"ף והר"ש בסוף יבמות רב מנשה וי"א צביות כה. ע"י מוספות חזון ד. ד"ה מכתים, (ה) יבמות כה. ע"ש, (ו) [צב"ק: המנינים], (ז) [צב"ק: ס] (ח) [צב"ק: שמעון], (ט) [צב"ק: יוסי], (י) [צב"ק: ע"י], (יא) [צב"ק: שמעון], (יב) [צב"ק: פ"ט ח"ג] פ"ט ח"ג.

תורה אור השלם

1. ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר: שמחת ב א אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדם: ויקרא כ ד

מוסף רש"י

אלו הן הפסולין ליון ולהשיא (סנהדרין כד): לעדות, דלגן גולן מדרבנן הן דאסמכתא לא קניא ומגול גולן ליה (עירובין פג). ויולן מעין גולן הן והורה אמה אל משת רשע עד, וכל שקן דין (סנהדרין סג). וסוחרי שביעית. האיל וסחוד מנון מעבדו על דבי מורה, הוא ליה כרשע דחמש ופסול ליון להעיד שניטה אחרי הנצט (סג) דרמננא אמר לאכלה ולא לסחורה וזה שחומד מנון לעצור עפריה על המנון, רשע הוא והמורה אמרה אל משת רשע עד (עירובין סג). הדרן עלך ארבעה ראשי שנים

הדרן עלך ארבעה ראשי שנים

אם אין מכירין אותו. אס אין צ"ד מכירין את העד אס נאמן וכשר הוא: **משחין.** צ"ד שצעירו: **אחר עמו.** להעיד עליו לפני צ"ד הגדול שמקדש את החדש: **משקלקלו בנייתוסים.** מפרש בגמרא [ע"ז] **גמ'** וחד

(6) נראה כבוד דל"ל וקיי"ל דכל הקרובין פסולין לעדות החדש.